

ризиків здоров'ю. А так як моделювання є найефективнішим методом навчання, тому що надає людині необхідний практичний досвід, то це призведе до більш ефективного навчання спеціаліста.

Важливість навчання за допомогою віртуальної реальності демонструється за допомогою простих логічних зв'язків. Гарний спеціаліст – це той, що має великий досвід. Поганий спеціаліст – це той, що не має потрібного досвіду, тому він неякісно виконує свою роботу. Щоб стати гарним спеціалістом потрібно набутися більше досвіду. Якщо набувати досвід традиційно, то витрачається багато матеріалів, та, в деяких випадках, виникає загроза здоров'ю. Використання віртуальної реальності дозволяє набувати досвід без втрати матеріалів та потребує менших фізичних навантажень. Отже, саме використання віртуальної реальності – потрібне інноваційне рішення для підготовки спеціалістів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Надзвичайна ситуація – стаття. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Віртуальна_реальність.

Давидов Сергій Юрійович, студент групи 2КН-18м, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, davydov667@gmail.com.

Науковий керівник: *Кобилянська Ірина Миколаївна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, akobilanskiy@gmail.com.

Sergii Davydov, student of 2KN-18m group, Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, davydov667@gmail.com.

Scientific supervisor: *Iryna Kobylyanska*, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Health and Safety Studies, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, akobilanskiy@gmail.com.

УДК 377.3

**О. В. Кобилянський
І. В. Заюков**

Освіта та навчання впродовж життя – головні чинники підвищення конкурентоспроможності персоналу

Вінницький національний технічний університет

Анотація. *Актуалізована проблема розвитку концепції навчання впродовж життя як важливого чинника підвищення конкурентоспроможності персоналу. Досліджено проблеми, які перешкоджають розвитку концепції навчання впродовж життя. Проаналізовано рівень забезпеченості головних кластерів економіки конкурентоспроможним персоналом. Запропоновано посилити наголос на переорієнтацію освіти в напрямку формування наукомістких знань і висококваліфікованої, конкурентоспроможної робочої сили. Розроблено рекомендації подальшого розвитку концепції навчання впродовж життя на основі інноваційних принципів підготовки конкурентоспроможного персоналу для потреб національної економіки.*

Ключові слова: освіта впродовж життя; конкурентоспроможність; кластер; персонал.

Education and studies during life are main factors of increase of competitiveness of personnel

Abstract: *The problem of development of conception of studies purchased actuality during life as important to the factor increase of competitiveness of personnel. Problems that prevent to development of conception of studies during life are investigational. The level of material well-being of main clusters of economy is analyses by a competitive personnel. It offers to strengthen an accent on passing of education to direction of forming of scientific knowledge and highly skilled, competitive labour force. Recommendations of further development of conception of studies are worked out during life on the basis of innovative principles of preparation of competitive personnel for the necessities of national economy.*

Keywords: education during life; competitiveness; cluster; personnel.

Актуальність дослідження викликана тим, що за останні 28 років інтелектуально місткі сектори економіки України майже повністю деградували. Попит на ринку праці переважно змістився на представників сфери послуг. Високоосвічений людський капітал стрімко почав емігрувати з України. Так, за даними Світового банку [1], рівень функціонування грамотності (компетенції у своїй предметній області) для людей віком 55–64 роки є вищим, ніж для людей віком 25–34 роки. Саме люди «старого закалювання» здобували якісну і наукомістку освіту, що передбачала реалізацію принципів безперервної освіти, зокрема її природничої і інженерної складової. Крім того, розвиток інновацій в світі, коливання світової економіки, зокрема в Україні вимагає від людини постійного оновлення знань, що традиційній системі освіти забезпечити вкрай важко. Тому стає зрозумілим, що стратегія неперервної професійної підготовки стає першочерговою, а освіта і навчання впродовж життя (НВЖ) мають розглядатись як важливий інструмент підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняного персоналу.

Дослідження аспектів розвитку освіти впродовж життя приділяли увагу багато науковців, зокрема В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Гошовська, Н. Ларіна, О. Кобилянський, В. Кремень, Е. Лібанова, С. Максименко, Н. Ничкало, С. Сисоєва, О. Чалий, Я. Цехмістер та багато інших. Наведені вище вчені та багато інших дослідників вважають, що саме система освіти впродовж життя здатна забезпечити якісний професійний розвиток та розвиток системи професійних компетентностей в Україні [2–3].

Метою дослідження є актуалізація проблеми реалізації концепції освіти впродовж життя як чинника підвищення конкурентоспроможності вітчизняного персоналу.

Концепція навчання впродовж життя важлива для реформування сучасної України, що має ґрунтуватись на збільшенні інвестицій в людський капітал і в удосконалення рівня умінь своїх громадян. Тільки в такий спосіб вони зможуть упоратися з такими фундаментальними змінами в світовій економіці, як глобалізація ринків, швидкий темп технологічного розвитку і світова конкуренція.

В спеціалізованій літературі під навчанням впродовж життя розуміють: розвиток знань, умінь і компетенцій людей впродовж їх життя з тим, щоб ми могли досягати економічних і соціальних цілей за допомогою осмисленої та рефлексивної поведінки. Крім того, наголошується на його відкритому доступі і необмеженості в часі та по віковим параметрам; можливості навчання для всіх зацікавлених осіб; економічну, педагогічну і соціальну орієнтацію; зміну взаємовідносин в системі навчання (викладач стає наставником і помічником в навчанні); прозорості стандартів освіти і навчанні тощо.

Значений термін, на думку багатьох фахівців, означає новий підхід до навчання впродовж життя людини у різноманітних формальних та неформальних ситуаціях. Концепція НВЖ зорієнтована на людину у контексті забезпечення її зайнятості та активної громадянської позиції. В цьому сенсі воно орієнтується на попит ринку праці, а не на пропозиції з боку системи професійної освіти. НВЖ передбачає навчання як у межах, так і поза межами системи формальної освіти. Це означає, що основним ключовим вмінням стає здатність людини здійснювати пошук нових знань та розвивати нові компетенції без підтримки з боку формальної освіти.

Враховуючи сучасний стан розвитку НВЖ в частині формування стратегії конкурентоспроможного персоналу в Україні, то його основними проблемами нині є: неясне розуміння основної ідеї НВЖ, зокрема, критичного зрушення від викладання до вивчення; нестача ресурсів через обмежену підтримку з боку держави на освіту і навчання; дуже низька участь роботодавців в навчанні в цілому; недостатність зв'язку між освітою і ринком праці і слабкий розвиток соціального партнерства; нестача навиків і знань у викладачів, викликана браком ресурсів для підвищення їх кваліфікації тощо; примітивний ринок праці почав позбавляти молодь і систему освіти відповідних стимулів, що призвело до синдрому непотрібності наукомістких знань і висококваліфікованої праці та витіснення кращого людського капіталу з країни; низький рівень залучення населення до НВЖ.

Так, за даними [4], в середньому по країнам-членам ЄС рівень залучення населення до безперервного навчання становить 10,6% (тобто кожен десятий мешканець ЄС). Найбільша кількість осіб залучена до системи безперервної освіти в Словенії – 16,1%, Латвії, Естонії – 9,3%. Крім того, серед всіх країн-членів ЄС найбільший рівень має Швеція – 38,3%, Данія – 34,25%, Англія – 31,2%, Фінляндія – 27,5%, а найменший – Туреччина – 1,2%, Болгарія – 1,3%, Греція – 2,1%. Отже, в найбільш розвинених країнах кожен третій громадянин залучений в систему безперервного навчання, що має бути і в Україні. Посилює актуальність дослідження і той факт, що в Україні дуже низький рівень забезпечення кластера економіки конкурентоспроможним персоналом (рисунок 1).

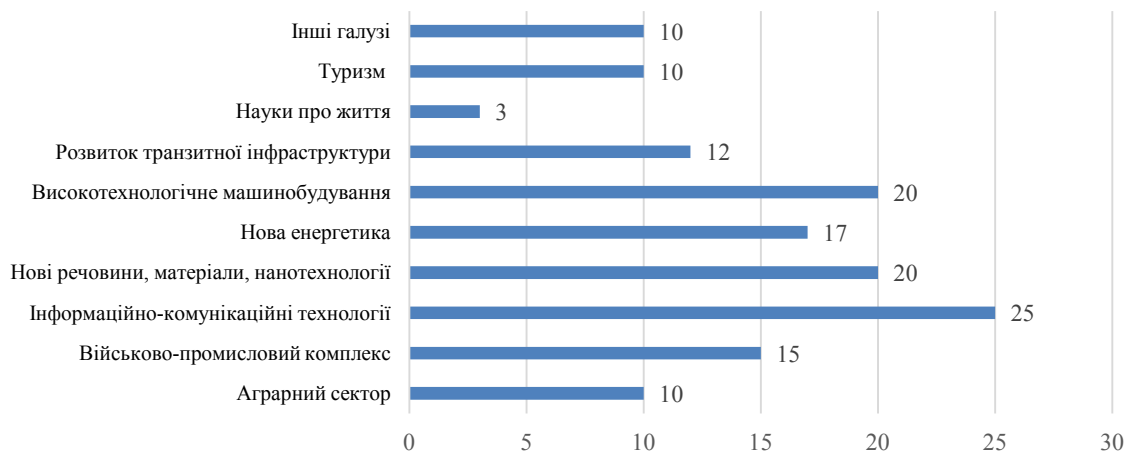

Рисунок 1. Забезпечення кластера економіки конкурентоспроможним персоналом, % від потреби (дані за період 2015–2020 роки)

Джерело: взято з [1].

Отже, як видно з рисунку 1, найбільша забезпеченість конкурентоспроможним персоналом в період 2015–2020 років в галузі інформаційно-комунікаційних технологій – 25%, в галузі виробництва нових речовин, матеріалів, нанотехнологій – 20%, енергетики – 17%, військово-промисловий комплекс – 15%, а в решті галузей цей рівень менше 15%. Це вимагає посилити наголос на переорієнтацію освіти в напрямку формування наукомістких знань і висококваліфікованої, конкурентоспроможної робочої сили.

Інтеграція України до країн-членів ЄС має передбачати формування дієвої стратегії навчання впродовж життя на основі принципів і процедур визнання попереднього навчання, що закладено в оновлену законодавчу базу, зокрема Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» тощо. При цьому надзвичайно актуальним є активне впровадження національних рамок кваліфікацій, що є важливим кроком у запровадженні НВЖ. Ринок праці все більше залежить від навичок високого рівня та наукомістких компетенцій. Освітні заклади мають озброїти студентів (учнів) поглибленими знаннями, навичками та компетенціями, потрібними впродовж їхньої професійної кар'єри. Працевлаштування дає можливість особам повністю скористатися можливостями на ринках праці, що змінюються. Крім того, стратегія НВЖ в системі підготовки конкурентоспроможного персоналу має ґрунтуватись на потребах сучасної глобальної економіки.

Висновки

Таким чином, нинішня система освіти потребує радикальних змін, зокрема в частині формування ефективної концепції навчання впродовж життя. Зміна пріоритетів в освітній підготовці на збільшення частки наукоємної підготовки та рівня функціональної грамотності дозволять підняти в позиціях України у підготовці конкурентоспроможного людського капіталу та безпосередньо вплинути на підвищення конкурентоспроможності нашої країни в світі. Крім того, це дозволить підвищити рівень забезпеченості кластерів економіки конкурентоспроможним персоналом, зокрема в біомедичній, інженерній, медичній галузях. Нині необхідно вийти за рамки формальної освіти і навчання, яке реалізується в навчальних закладах, а також переглянути уявлення про початкове навчання в частині його достатності для підготовки конкурентоспроможної людини до трудової діяльності на весь період трудового життя. Тобто необхідно забезпечити розвиток неформальної та інформальної освіти. Основними пріоритетами розвитку навчання впродовж життя мають бути: визнання цінності раніше отриманої компетентності; збільшення інвестицій в розвиток людського капіталу; доступність освітніх, інформаційних і профорієнтаційних послуг для всього населення; розширення доступу до навчання шляхом реалізації інноваційних методів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз підготовки і перепідготовки фахівців природничого і технічного спрямування, виходячи з цілей сталого соціально-економічного розвитку України до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wdc.org.ua/uk/node/189973>.
2. Ничкало Н. Г. Теоретико-методологічні проблеми і перспективи розвитку досліджень з неперервної професійної освіти / Н. Г. Ничкало // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. : у 2 ч. – К. : АПН України, Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, 2001. – Ч. 1. – С. 35–41.

3. Кобилянський О. В. Теоретико-методологічні основи навчання безпеки життєдіяльності студентів економічних спеціальностей у вищих навчальних закладах : монографія / О. В. Кобилянський. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 590 с.

4. Національний інститут стратегічних досліджень. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика. Аналітична записка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/252/>

Кобилянський Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, akobilanskiy@gmail.com.

Заюков Іван Вікторович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, Zivan@i.ua.

Oleksandr Kobylanskiy, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Chair Security of Life and Safety Pedagogic, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, akobilanskiy@gmail.com.

Ivan Zayukov, Candidate of Economical Sciences, Assistant Professor, Assistant Professor of the Chair Security of Life and Safety Pedagogic, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Zivan@i.ua.

УДК 378.16

М. В. Мазур

Як відеоігри покращують здатність до навчання

Вінницький національний технічний університет

Анотація. У цій статті я дам філософський аргумент того, як граючи у відеоігри людина покращує свій потенціал у навчанні. Я стверджую, що відеоігри - це приємне тренування для розуму і вони несуть велику цінність у здатності покращити методи навчання у сучасному навчальному процесі.

Ключові слова: навчання; відеоігри; ШІ; потік; нейрохакінг.

How video games improve your learning ability

Abstract. In this article, I will give a philosophical argument about how, while playing video games, a person improves his potential in learning. I argue that video games are a good workout for the mind and they are of great value in the ability to improve teaching methods in a modern educational process.

Keywords: learning; video games; flow; AI; neurohacking.

Через високу насиченість фахівців на ринку праці виникає велика конкуренція між тими фахівцями, які ще не мають досвіду. При виборі серед кандидатів достойних фахівців з приблизно однаковим досвідом роботодавці визначають низку критеріїв. Зокрема, О. Кобилянський, С. Дембіцька, І. Кобилянська вважають, що в сучасних умовах суспільство потребує формування у майбутніх фахівців культури безпеки та виховання особистості, не схильної до ризику як в нормальних умовах існування, так і в умовах надзвичайних та екстремальних ситуацій, але існуюча система навчання з безпеки життєдіяльності, відсутність сучасних технологій навчання не гарантують очікуваний суспільством результат [1,2].

Одним з найбільш вагомих критеріїв на сьогоднішній день є здатність до постійного навчання. Існує безліч способів розвинути дану здатність, але як це зробити в умовах постійної конкуренції, стресу і відсутності часу? Також в більшості випадків велику роль грає бажання фахівця розвиватись у галузі, на яку він витратив багато сил. Отож, будь-які методи і засоби, які покращують здатність до навчання є дуже актуальними. Одним із таких засобів, який з'явився відносно недавно, є покращення здатності навчання в процесі гри.

«Гра» має багато визначень, але більшість з цих визначень згодні з тим, що гра має потребу в конкуренції (перешкоди для подолання) та правилах (конкретно або слабо визначені способи досягнення цієї мети). Конкуренція може відбуватися між гравцем та іншими гравцями, ШІ, шансів